

Konkluzje z konferencji

„Parlamentarny wymiar polskiego przewodnictwa w UE w II połowie 2011 r.”

17 grudnia 2010 r., Kancelaria Senatu

Zwiększanie świadomości społecznej

Z doświadczeń prezydencji szwedzkiej wynika, że szczególną uwagę przywiązywano do kwestii komunikacji. Z jednej strony wykorzystano fakt sprawowania prezydencji do pokazania Szwecji w pozytywnym świetle w UE i poza nią, a z drugiej strony dążono do zwiększenia świadomości szwedzkich obywateli odnośnie Prezydencji. Największą korzyścią płynącą z parlamentarnego wymiaru czeskiej prezydencji była właśnie krajowa reakcja związana ze wzmocnionym prestiżem agendy europejskiej w czeskim Senacie. Czescy parlamentarzyści zdali sobie również sprawę z tego, że są integralnym elementem procesu decyzyjnego UE. Promowanie tematyki związanej z prezydencją Polski jest również priorytetowo traktowane przez polski rząd. W ramach tego uznano, że współpraca z organizacjami pozarządowymi jest fundamentem dobrego odbioru prezydencji i pogłębionego dialogu z reprezentacją społeczeństwa obywatelskiego. Z inicjatywy Marszałka Senatu Bogdana Borusewicza powstał pomysł wykorzystania biur senatorskich w terenie do promowania wśród obywateli spraw polskiej Prezydencji.

Zrządzanie dyskusją i bezstronność

Pierwszorzędnym zadaniem parlamentu narodowego prezydencji jest zarządzanie dyskusją i zapewnienie możliwości wypowiedzania różnych stanowisk, na co zwrócił szczególną uwagę przedstawiciel czeskiego Senatu. Bez względu na przynależność partyjną prowadzący spotkanie musi pamiętać o tych dwóch kwestiach, gdyż dla zaproszonych na spotkanie gości zagranicznych to właśnie czas poświęcony na dyskusję i możliwość zaprezentowania różnych stanowisk ma największe znaczenie. Jednocześnie parlamentarzyści kraju sprawującego prezydencję muszą mieć świadomość tego, że okres prezydencji nie jest dobrą okazją do forsowania interesów narodowych, bowiem podstawową zasadą obowiązującą kraj prezydencji jest bezstronność. Z tego względu na spotkaniach powinny być poruszane tematy ważne dla UE, ale także „bezpieczne” dla gospodarza spotkania.

Praca zespołowa

Niewykluczone jest jednak, że Polska w trakcie prezydencji będzie miała ważne stanowisko do zaprezentowania, ale z racji pełnionej funkcji nie będzie mogła go ujawnić. W takim

wypadku można zwrócić się do innego państwa członkowskiego o zaprezentowanie danego stanowiska. Marszałek Senatu z zadowoleniem przyjął deklarację pomocy w tej kwestii od Luděka Sefziga, przewodniczącego Komisji Spraw UE w czeskim Senacie. Przedstawicielka polskiego rządu dodała, że dojrzałość państwa sprawującego prezydencję jest mierzona właśnie tym, na ile potrafi ono „grać w zespole” z innymi państwami czy instytucjami, tak by zapewnić UE spójność działania i pewną konsekwencję. Jest to szczególnie ważne dla programowania polskiej Prezydencji.

Wielopłaszczyznowa współpraca

Jak wynika z doświadczeń krajów, które sprawowały prezydencję, od momentu rozpoczęcia przygotowań pojawia się wiele płaszczyzn współpracy w obszarze prezydencji. W przypadku parlamentów dwuizbowych w pierwszej kolejności należy zadbać o dobrą współpracę z drugą izbą, a także z rządem. Następnie należy zbudować dobre relacje z państwami tria i trojki (tj. z Danią, Cyprzem; z Węgrami). Równolegle, parlamenty narodowe muszą utrzymywać kontakty z PE i jego komisjami (spotkania, nieformalne kontakty).

Współpraca rządów w ramach tria Polska-Dania-Cypr wiąże się dla Polski z dużą odpowiedzialnością, gdyż jako pierwszy a zarazem największy kraj tria musi koordynować prace całej grupy. Na poziomie parlamentów narodowych tria Polska-Dania-Cypr podpisano deklarację, z której wynikają dwie ważne kwestie. Po pierwsze, współpraca będzie się odbywać na poziomie marszałków, przewodniczących komisji spraw UE, szefów kancelarii, dyrektorów, a także stałych przedstawicieli w Brukseli. Po drugie, wobec PE parlamenty tria występują wspólnie, co daje lepszą pozycję w ustalaniu terminów oraz tematów spotkań współorganizowanych z Parlamentem Europejskim. Współpraca z prezydencją węgierską, w szczególności w kwestiach programowych, będzie odgrywała równie ważną rolę, ponieważ pewne niedokończone sprawy mogą zostać przekazane prezydencji polskiej.

Wielopłaszczyznowość współpracy wynikającej z przygotowań do sprawowania prezydencji sprawia, że najbardziej intensywnym okresem w przygotowaniach do sprawowania prezydencji jest okres bezpośrednio ją poprzedzający (6-9 miesięcy). W wymiarze parlamentarnym wiąże się to m.in. z dużą liczbą spotkań z partnerami tria, trojki i delegacjami różnych komisji PE. Jak wynika z doświadczeń innych parlamentów, które sprawowały prezydencję, głównym punktem wizyt komisji PE jest część rządowa. Wizyta w parlamencie traktowana jest opcjonalnie, co świadczy o podejściu przedstawicieli PE do parlamentów narodowych. Jest to kolejny argument za wzmacnianiem horyzontalnej współpracy parlamentów narodowych w relacjach z PE.

Kontakty z PE

Bardzo istotny jest udział polskich przedstawicieli rządowych w różnego rodzaju spotkaniach, np. posiedzeniach komisji czy posiedzeniach plenarnych Parlamentu Europejskiego, podczas których strona polska może prezentować swoje stanowisko na dany temat. Niemniej ważne jest uczestnictwo w publicznych wysłuchaniach, w których biorą udział przedstawiciele parlamentów narodowych, gdzie prezentowane stanowiska brane są mocno po uwagę. Kluczową rolę w Parlamencie Europejskim, a także w Unii Europejskiej odgrywają mniej formalne kontakty. To w znaczący sposób ułatwia współpracę z PE. Nie bez znaczenia jest przynależność większości polskich eurodeputowanych do EPP, najsilniejszej partii politycznej w Parlamencie Europejskim.

Kwestie programowe

Program wymiaru parlamentarnego polskiej Prezydencji będzie opracowywany etapowo: 1) określenie profili spotkań, 2) określenie terminów spotkań 3) przedstawienie wstępnych informacji (profile i daty) o projekcie programu na spotkaniu Sekretarzy Generalnych (16-17 stycznia 2011), 3) przedstawienie programu z tematami spotkań na Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE (4-5 kwietnia 2011).

Podczas konferencji w Senacie zidentyfikowano propozycje tematów, które mogłyby być poruszane na poszczególnych spotkaniach polskiej Prezydencji w wymiarze parlamentarnym:

- kształt polityki obronnej w kontekście braku współpracy między Unią Europejską i NATO;
- polityka wschodnia, w tym stosunki UE-Rosja, konflikt Ukrainy i Rumunii, Mołdawia;
- patent europejski;
- małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym mikroprzedsiębiorstwa);
- inicjatywy legislacyjne związane z Aktem o Jednolitym Rynku;
- ocena funkcjonowania Traktatu z Lizbony np. z punktu widzenia przejrzystości procedury uchwalania budżetów jednorocznych, wieloletnich;
- ocena rozwiązań antykryzysowych, np. semestr europejski.

Marszałek Bogdan Borusewicz zaapelował, by pod ogólnymi hasłami dostrzegać i myśleć o konkretnych sprawach, którymi należy się zająć już dziś (np. nawiązać kontakty, składać wizyty, prowadzić dialog, rozmawiać, oceniać sytuację na miejscu), by gdy nadejdzie czas polskiej Prezydencji być przygotowanym do działania.

Jednocześnie wyrażono chęć:

- zorganizowania kolejnych wspólnych posiedzeń komisji branżowych z Komisją Spraw UE w celu przedyskutowania i określenia tematów spotkań;

- dążenia do osiągnięcia wspólnego stanowiska przez Sejm i Senat w odniesieniu do tematów spotkań;
- nadania logo polskiej Prezydencji w wymiarze parlamentarnym;
- zintensyfikowania współpracy z PE, w tym zorganizowania kolejnych spotkań z polskimi eurodeputowanymi;
- wykorzystania biur senatorskich do promowania spraw polskiej Prezydencji (materiały z informacjami dostępne w biurach senatorskich).

Opr. Joanna Kwiecień-Rosińska, kierownik zespołu ds. programowych